

บทที่ 4

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 บทสรุป

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ โดยศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนทางการเงินและทางเศรษฐศาสตร์ในการทำฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ซึ่งเป็นแหล่งหนึ่งที่มีการเลี้ยงแพะในฟาร์มขนาดใหญ่เป็นจำนวนมาก โดยได้ทำการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะจำนวน 8 ราย จากจำนวนทั้งหมด 17 ราย โดยการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) รวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากเอกสารวิชาการต่าง ๆ เพื่อทำการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงแพะในฟาร์มขนาดใหญ่ ซึ่งในการศึกษานี้ได้กำหนดระยะเวลาของโครงการ 10 ปี นอกจากการศึกษามิติทางการเงินแล้วยังศึกษามิติอื่นอีก 5 มิติ คือ มิติทางด้านเทคนิค มิติทางด้านการจัดองค์กรและการจัดการ มิติทางด้านสังคม มิติทางเศรษฐกิจ และมิติทางด้านการตลาด โดยการศึกษาให้ผลสรุปดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ทางการเงิน ใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในเขตภาคเหนือตอนบน และเอกสารวิชาการต่าง ๆ โดยใช้หลักเกณฑ์ในการประเมินโครงการ คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ (IRR) อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) ผลการวิเคราะห์ทางการเงิน ณ ระดับอัตราคิดลดร้อยละ 8 มูลค่าปัจจุบันสุทธิของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) เท่ากับ 4,260,943 บาท ซึ่งพบว่ามีค่ามากกว่า 0 อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ (IRR) เท่ากับร้อยละ 48.51 ซึ่งมีค่ามากกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระยะยาวของธนาคารคือร้อยละ 8 และอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) มีค่าเท่ากับ 1.81 ซึ่งมากกว่า 1 จะเห็นได้ว่าเกณฑ์การตัดสินใจทุกเกณฑ์นั้น มีความเป็นไปได้ทางการเงิน แสดงว่าการลงทุนทำฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่มีความเหมาะสมในการลงทุน

การวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการ แบ่งการวิเคราะห์เป็น 3 กรณี คือ

กรณีที่ 1 กำหนดให้ต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และ 20 แต่ผลตอบแทนคงที่ และอัตราคิดลดคงที่

กรณีที่ 2 กำหนดให้ต้นทุนคงที่ และอัตราคิดลดคงที่ แต่ผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10 และ 20

กรณีที่ 3 กำหนดให้ต้นทุนคงที่ และผลตอบแทนคงที่ แต่อัตราคิดลดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10, 12 และ 15

กรณีที่ 1 กำหนดให้ต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และ 20 แต่ผลตอบแทนคงที่ และอัตราคิดลดคงที่ร้อยละ 8 เมื่อต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 นั้น พบว่ามูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ (NPV) มีค่าเท่ากับ 3,809,366 บาท ซึ่งมากกว่า 0 ผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 41.30 ซึ่งสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้คือ ร้อยละ 8 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) เท่ากับ 1.67 ซึ่งมากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าการลงทุนในโครงการยังมีอัตราผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน และเมื่อต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ (NPV) มีค่าเท่ากับ 3,357,789 บาท ซึ่งมากกว่า 0 อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 34.94 ซึ่งมากกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้คือร้อยละ 8 และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) เท่ากับ 1.54 ซึ่งมากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าการลงทุนในโครงการก็ยังคุ้มค่าต่อการลงทุน

กรณีที่ 2 กำหนดให้ต้นทุนคงที่ และอัตราคิดลดคงที่ แต่ผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10 และ 20 พบว่าเมื่อผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10 นั้น อัตราคิดลดร้อยละ 8 พบว่ามูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ (NPV) มีค่าเท่ากับ 3,307,195 บาท ซึ่งมากกว่า 0 ผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 39.66 ซึ่งมากกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้คือ ร้อยละ 8 และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) เท่ากับ 1.63 ซึ่งมากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าการลงทุนในโครงการยังมีอัตราผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน และเมื่อผลตอบแทนลดลงร้อยละ 20 มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ (NPV) มีค่าเท่ากับ 2,353,447 บาท ซึ่งมากกว่า 0 อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 30.13 ซึ่งมากกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้คือร้อยละ 8 และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) เท่ากับ 1.45 ซึ่งมากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าการลงทุนในโครงการก็ยังคุ้มค่าต่อการลงทุน

กรณีที่ 3 กำหนดให้ต้นทุนคงที่ และผลตอบแทนคงที่ แต่อัตราคิดลดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10, 12 และ 15 ผลการวิเคราะห์ความไวของโครงการฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่ เมื่อกำหนดอัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 10 พบว่ามูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ (NPV) มีค่าเท่ากับ 3,498,213 บาท ซึ่งมากกว่า 0 ผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 43.38 ซึ่งสูงกว่าอัตราคิดลดที่กำหนดคือ ร้อยละ 10 และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) เท่ากับ 1.75 ซึ่งมากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าการลงทุนในโครงการยังมีอัตราผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน และเมื่ออัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 12 พบว่ามูลค่าปัจจุบันของ

ผลตอบแทนสุทธิของโครงการ (NPV) มีค่าเท่ากับ 3,320,094 บาท ซึ่งมีค่ามากกว่า 0 ผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 43.21 ซึ่งสูงกว่าอัตราคิดลดที่กำหนดคือร้อยละ 12 และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) เท่ากับ 1.73 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าการลงทุนในโครงการยังมีอัตราผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน และเมื่ออัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 15 พบว่ามูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ (NPV) มีค่าเท่ากับ 2,766,257 บาท ซึ่งมีค่ามากกว่า 0 ผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 39.47 ซึ่งสูงกว่าอัตราคิดลดที่กำหนดคือ ร้อยละ 15 และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) เท่ากับ 1.68 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าการลงทุนในโครงการยังมีอัตราผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน

จากผลการศึกษาพบว่าแม้มีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของต้นทุน ผลตอบแทนและอัตราคิดลด ทั้ง 3 กรณี ดังกล่าว การลงทุนทำฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่ยังมีความเป็นไปได้ในการลงทุน เนื่องจากมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิต่ำกว่าศูนย์ อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ มีค่ามากกว่าอัตราคิดลดดังกล่าว และอัตราส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุนมีค่ามากกว่า 1 ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า กิจการฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่ในเขตภาคเหนือตอนบนเป็นกิจการที่มีความเป็นไปได้ทางการเงิน ถือเป็นกิจการที่น่าลงทุนเป็นอย่างยิ่ง

ผลการวิเคราะห์ความไวต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของโครงการเมื่อผลตอบแทนหรือต้นทุนของโครงการเปลี่ยนแปลงจากเดิมนั้น สามารถวิเคราะห์อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลตอบแทนที่ลดลงและต้นทุนที่เพิ่มขึ้นที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่าเท่ากับ 0 พบว่าโครงการมีความทนต่อการเปลี่ยนแปลงที่ลดลงของผลตอบแทนสูงสุดเท่ากับร้อยละ 44.68 และโครงการมีความทนต่อการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นของต้นทุนสูงสุดเท่ากับร้อยละ 194.36

การทดสอบความไวด้วยการคำนวณค่า sensitivity indicator (SI) โดยตัวแปรที่ทำการทดสอบ คือ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และผลตอบแทนจากการลงทุน เพื่อดูว่าถ้าตัวแปรที่เกิดการเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 แล้วจะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิเปลี่ยนแปลงไปร้อยละเท่าไร ผลการศึกษาพบว่ากรณีที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเปลี่ยนแปลงร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.01787 ในทิศทางตรงกันข้าม และอัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) เปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 0.00469 กรณีที่ 2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.08811 ในทิศทางตรงกันข้าม และอัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) เปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 0.00525 กรณีที่ 3 ผลตอบแทนจากการลงทุนเปลี่ยนแปลงร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.23529 ในทิศทางตรงกันข้าม และ

อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) เปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 0.01238 จากผลการศึกษาพบว่าการวิเคราะห์ทางการเงิน ผลตอบแทนจากการลงทุนเปลี่ยนแปลงจะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุนเปลี่ยนแปลงมากที่สุด

การทดสอบความไวอีกวิธีหนึ่งคือ การคำนวณค่า switching value (SV) โดยตัวแปรที่ทำการทดสอบ คือ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และผลตอบแทนจากการลงทุน เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่ทำให้โครงการยังพอยอมรับได้ในระดับต่ำสุดคือมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิของกระแสเงินสดส่วนเพิ่มมีค่าเท่ากับศูนย์พอดี และอัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุนมีค่าเท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 8 ผลการศึกษาพบว่ากรณีที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 55.96562 จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 0 และค่าใช้จ่ายในการลงทุนเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 213.02366 จะทำให้อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) เท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 8 กรณีที่ 2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.34915 จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 0 และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 190.58014 จะทำให้อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) เท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 8 กรณีที่ 3 ผลตอบแทนจากการลงทุนเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 4.25006 จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 0 และผลตอบแทนจากการลงทุนเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 80.74748 จะทำให้อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) เท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 8 ผลการศึกษาพบว่า ผลตอบแทนเปลี่ยนแปลงในจำนวนร้อยละน้อยที่สุดที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 0 และทำให้อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) เท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 8

2) ผลการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ข้อกำหนดการลงทุนและต้นทุนจากการวิเคราะห์ทางการเงิน นำมาปรับให้เป็นราคาที่แท้จริง โดยใช้หลักเกณฑ์ในการประเมินโครงการเช่นเดียวกับการวิเคราะห์ทางการเงิน ผลการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ ณ ระดับอัตราคิดลดร้อยละ 8 มูลค่าปัจจุบันสุทธิของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) เท่ากับ 4,022,435 บาท ซึ่งพบว่ามีค่ามากกว่า 0 หมายถึงมีความเป็นไปได้ในการลงทุน อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ (IRR) เท่ากับร้อยละ 53.88 ซึ่งมีค่ามากกว่าอัตราคิดลดคือร้อยละ 8 และอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) มีค่าเท่ากับ 2.07 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 นั้นหมายความว่าเกิดความคุ้มค่าต่อการลงทุนเพราะได้รับรายได้มากกว่าต้นทุน จะเห็นได้ว่าเกณฑ์การตัดสินใจทุกเกณฑ์นั้น มีความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ แสดงว่าการลงทุนทำฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่มีความเหมาะสมในการลงทุน

การวิเคราะห์ความไวต่อการเปลี่ยนแปลงกระทำเช่นเดียวกับการวิเคราะห์ทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่า

กรณีที่ 1 กำหนดให้ต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และ 20 แต่ผลตอบแทนคงที่ และอัตราคิดลดคงที่ร้อยละ 8 เมื่อต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ (NPV) มีค่าเท่ากับ 3,645,488 บาท ซึ่งมากกว่า 0 ผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 46.45 ซึ่งสูงกว่าอัตราคิดลดคือร้อยละ 8 และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) เท่ากับ 1.88 ซึ่งมากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าการลงทุนในโครงการมีอัตราผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน และเมื่อต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการเลี้ยงแพะ (NPV) มีค่าเท่ากับ 3,268,541 บาทซึ่งมากกว่า 0 อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 39.92 ซึ่งมากกว่าอัตราคิดลดที่กำหนด และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) เท่ากับ 1.73 ซึ่งมากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าการลงทุนในโครงการเลี้ยงแพะยังมีอัตราผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน

กรณีที่ 2 กำหนดให้ต้นทุนคงที่ และอัตราคิดลดคงที่ แต่ผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10 และ 20 เมื่อผลตอบแทนลดลงร้อยละ 10 นั้น ณ อัตราคิดลดร้อยละ 8 พบว่ามูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ (NPV) มีค่าเท่ากับ 3,243,245 บาท ซึ่งมากกว่า 0 ผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 45.69 ซึ่งสูงกว่าอัตราคิดลดคือ ร้อยละ 8 และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) เท่ากับ 1.86 มีค่ามากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าการลงทุนในโครงการยังมีอัตราผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน และเมื่อผลตอบแทนลดลงร้อยละ 20 มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการเลี้ยงแพะ (NPV) มีค่าเท่ากับ 2,464,054 บาทซึ่งมากกว่า 0 อัตราผลตอบแทนภายในโครงการเลี้ยงแพะ (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 36.92 ซึ่งมากกว่าอัตราคิดลดที่กำหนด และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) เท่ากับ 1.65 มีค่ามากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าการลงทุนในโครงการเลี้ยงแพะยังมีอัตราผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน

กรณีที่ 3 กำหนดให้ต้นทุนคงที่ และผลตอบแทนคงที่ แต่อัตราคิดลดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10, 12 และ 15 ผลการวิเคราะห์ ความไวของโครงการฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่ เมื่อกำหนดอัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 10 พบว่ามูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ (NPV) มีค่าเท่ากับ 3,332,131 บาท ซึ่งมากกว่า 0 ผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 50.73 ซึ่งสูงกว่าอัตราคิดลดที่กำหนด และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) เท่ากับ 2.00 ซึ่งมากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าการลงทุนในโครงการยังมีอัตราผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน และเมื่ออัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 12 พบว่ามูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทน

สุทธิของโครงการ (NPV) มีค่าเท่ากับ 3,160,491 บาท ซึ่งมีค่ามากกว่า 0 ผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 48.39 ซึ่งสูงกว่าอัตราคิดลดคือร้อยละ 12 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) เท่ากับ 1.98 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าการลงทุนในโครงการยังมีอัตราผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน และเมื่ออัตราคิดลดเท่ากับร้อยละ 15 พบว่ามูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิของโครงการ (NPV) มีค่าเท่ากับ 2,652,210 บาท ซึ่งมีค่ามากกว่า 0 ผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) มีค่าเท่ากับร้อยละ 44.52 ซึ่งสูงกว่าอัตราคิดลดร้อยละ 15 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) เท่ากับ 1.91 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่าการลงทุนในโครงการยังมีอัตราผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุน

จากผลการศึกษาพบว่าแม้มีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของต้นทุน ผลตอบแทนและอัตราคิดลดทั้ง 3 กรณี ดังกล่าว การลงทุนทำฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่ก็ยังมีความเป็นไปได้ในการลงทุน เนื่องจากมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (NPV) มีค่ามากกว่าศูนย์ อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ (IRR) มีค่ามากกว่าอัตราคิดลด และอัตราส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C ratio) มีค่ามากกว่า 1 ทั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่ในเขตภาคเหนือตอนบนเป็นกิจการที่มีความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ ถือเป็นกิจการที่น่าลงทุนเป็นอย่างยิ่ง

ผลการวิเคราะห์ความไวต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของโครงการเมื่อผลตอบแทนหรือต้นทุนของโครงการเปลี่ยนแปลงจากเดิมนั้น อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลตอบแทนที่ลดลงและต้นทุนเพิ่มขึ้นที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) มีค่าเท่ากับ 0 พบว่า โครงการมีความทนต่อการเปลี่ยนแปลงที่ลดลงของผลตอบแทนสูงสุดร้อยละ 51.62 และโครงการมีความทนต่อการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นของต้นทุนสูงสุดร้อยละ 206.71

การทดสอบความไวด้วยการคำนวณค่า sensitivity indicator (SI) โดยตัวแปรที่ทำการทดสอบ คือ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และผลตอบแทนจากการลงทุน เพื่อดูว่าถ้าตัวแปรที่เกิดการเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 แล้วจะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิเปลี่ยนแปลงไปร้อยละเท่าไร ผลการศึกษาพบว่า กรณีที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเปลี่ยนแปลงร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.01627 ในทิศทางตรงกันข้าม และอัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) เปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 0.00526 กรณีที่ 2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.07744 ในทิศทางตรงกันข้าม และอัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) เปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 0.00503 กรณีที่ 3 ผลตอบแทนจากการลงทุนเปลี่ยนแปลงร้อยละ 1 จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.20412 ในทิศทางตรงกันข้าม และอัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) เปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.01158 และจากผลการศึกษา

พบว่าการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ผลตอบแทนจากการลงทุนเปลี่ยนแปลงจะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิและอัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุนเปลี่ยนแปลงมากที่สุด

การทดสอบความไวด้วยการคำนวณค่า switching value (SV) โดยตัวแปรที่ทำการทดสอบ คือ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และผลตอบแทนจากการลงทุน เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรที่ทำให้โครงการยังพอยอมรับได้ในระดับต่ำสุด คือมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิของกระแสเงินสดส่วนเพิ่มมีค่าเท่ากับศูนย์พอดี และอัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุนมีค่าเท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 8 ผลการศึกษาพบว่า กรณีที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 61.45375 จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 0 และค่าใช้จ่ายในการลงทุนเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 190.12768 จะทำให้อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) เท่ากับอัตราคิดลดร้อยละ 8 กรณีที่ 2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.91343 จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 0 และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 198.61632 จะทำให้อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) เท่ากับอัตราคิดลดร้อยละ 8 กรณีที่ 3 ผลตอบแทนจากการลงทุนเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 4.89909 จะทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 0 และผลตอบแทนจากการลงทุนเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ 86.38365 จะทำให้อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) เท่ากับอัตราคิดลดร้อยละ 8 ผลการศึกษาพบว่า ผลตอบแทนจากการลงทุนเปลี่ยนแปลงในจำนวนร้อยละน้อยที่สุดที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 0 และทำให้อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) เท่ากับอัตราคิดลดร้อยละ 8

4.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการเลี้ยงแพะในฟาร์มขนาดใหญ่ในเขตภาคเหนือตอนบน ผู้ศึกษาขอเสนอแนวทางในการพัฒนาการเลี้ยงแพะในฟาร์มขนาดใหญ่ ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ทางการเงินหรือการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในระดับฟาร์มพบว่ามีความเป็นไปได้ในการลงทุน ดังนั้นรัฐบาลควรจะได้ขยายผลการส่งเสริมการเลี้ยงแพะให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยที่รัฐบาลจะต้องสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำแก่เกษตรกร เนื่องจากการลงทุนทำฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูง จึงเป็นปัญหาที่สำคัญสำหรับเกษตรกรรายย่อยที่สนใจอาชีพการเลี้ยงแพะ ดังนั้นควรมีการสนับสนุนด้านเงินทุนให้แก่เกษตรกร โดยการส่งเสริมให้สถาบันการเงินทั้งภาครัฐและเอกชนให้สินเชื่อแก่เกษตรกรเพื่อการลงทุนในการ

ประกอบอาชีพเลี้ยงแพะมากขึ้น โดยคิดอัตราดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำ ให้ความรู้และทักษะในการเลี้ยงดูแพะอย่างถูกต้องและทั่วถึง

2. ผลการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการพบว่า โครงการมีความเป็นไปได้ในการลงทุน แสดงให้เห็นว่าการจัดสรรทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการเลี้ยงแพะเป็นการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นหน่วยงานของรัฐจึงควรที่จะมีการส่งเสริมให้เกษตรกรประกอบอาชีพการเลี้ยงแพะมากขึ้น รวมทั้งพัฒนาระบบการตลาดของแพะ เพื่อให้เกษตรกรได้ประกอบอาชีพที่มีความมั่นคง แน่นอนเกี่ยวกับรายได้

3. ในสภาวะปัจจุบันเหตุการณ์การระบาดของโรคในสัตว์จะยังคงปรากฏให้เห็นกันอยู่อย่างต่อเนื่อง ทั้งโรคที่สามารถระบุสาเหตุและป้องกันได้ และโรคที่เกิดขึ้นมาใหม่ หาสาเหตุไม่ได้ และไม่มีวิธีรักษาให้หายขาด ดังนั้นผู้ประกอบการทางด้านปศุสัตว์โดยเฉพาะฟาร์มเลี้ยงแพะจึงต้องให้ความสำคัญและต้องเฝ้าระวังการเกิดโรคในแพะอย่างเข้มงวด ประกอบกับกระแสด้านความต้องการในการบริโภคอาหารปลอดภัยของผู้บริโภคยังมีความต้องการเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ผู้ประกอบการฟาร์มเลี้ยงแพะควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นอันดับแรกเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบัน อันจะนำมาซึ่งรายได้ที่เพิ่มสูงขึ้นของธุรกิจ ทั้งนี้การจัดการฟาร์มแพะให้ได้มาตรฐานความปลอดภัยจึงถือเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะสามารถป้องกันโรคติดต่อและแพร่ระบาดของเชื้อโรคในแพะได้เป็นอย่างดีในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะฟาร์มแพะนม การพัฒนาระบบมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงแพะถือเป็นสิ่งสำคัญทางด้านการตลาด ซึ่งจะนำมาซึ่งการยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ออกจากฟาร์ม ลดต้นทุนด้านเวชภัณฑ์เพื่อการรักษาสัตว์ในฟาร์ม รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฟาร์มให้มีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

4. การประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงแพะในเขตภาคเหนือตอนบนในปัจจุบันยังไม่มีแหล่งรับซื้อหรือแหล่งรวบรวมนม ทำให้เกษตรกรไม่มั่นใจในการเลี้ยงแพะนม จะเห็นว่าในปัจจุบันยังมีผู้เลี้ยงแพะนมจำนวนน้อยอยู่ ฉะนั้นรัฐจึงควรสนับสนุนในการจัดตั้งศูนย์รวบรวมนมดิบขึ้นในบริเวณท้องที่ที่มีการเลี้ยงแพะนม และหาแนวทางในการจัดมาตรฐานของระบบควบคุมคุณภาพการผลิตนมแพะเพื่อความมั่นใจของผู้บริโภค อย่างเช่นฟาร์มโคนม จะทำให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจมากกว่าการขายตรงจากฟาร์มเอกชนเอง โดยเฉพาะการปรับแนวคิดของเกษตรกรให้มองเห็นถึงประโยชน์ของการจัดทำมาตรฐานฟาร์มแพะนม จึงอาจเป็นเรื่องที่ริบเร่งที่ทุกฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือในการกระจายแนวคิดและสร้างทัศนคติที่ดีต่อการจัดทำระบบมาตรฐานฟาร์ม เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้สึกพร้อมที่จะปรับตัวเข้าสู่กระบวนการจัดการฟาร์มในระบบมาตรฐานอย่างเต็มใจและไม่เดือดร้อนต่อภาวะเศรษฐกิจของตนเอง

5. จากการศึกษพบว่า การจำหน่ายแพะจะขายดีในเฉพาะช่วงเทศกาลของศาสนาอิสลาม หรือในฤดูหนาว ซึ่งผู้ที่นิยมบริโภคจำกัดเฉพาะชาวมุสลิม ชาวจีน และนักท่องเที่ยวชาวตะวันตก ชาวอัฟริกัน โดยคนไทยมีความเชื่อว่าแพะมีกลิ่นสาบ จึงไม่นิยมบริโภคเท่าที่ควร ดังนั้นภาครัฐควรให้การสนับสนุนด้วยการให้กรมปศุสัตว์เข้ามามีบทบาททางด้านวิชาการให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านประโยชน์ของการบริโภคนมแพะและเนื้อแพะ รวมทั้งส่งเสริมให้ความรู้ด้วยการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเพื่อปรับปรุงแก้ไขกลไกทางการเกษตร เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองให้กับเกษตรกร หากรัฐบาลเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนระบบการเลี้ยงแพะในปัจจุบันให้มีลักษณะครบวงจรอย่างตลาดสัตว์ประเภทอื่น ด้วยการจัดให้มีตลาดกลางในการซื้อขายแพะ รัฐบาลควรจัดหาแหล่งรับซื้อคินจากเกษตรกรในราคาที่เป็นธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นใจว่าเลี้ยงแล้วมีรายได้แน่นอน ไม่ต้องเสี่ยงต่อการขาดทุนเช่นเกษตรกรทั่วไป นอกจากนี้การชำแหละเนื้อแพะยังต้องใช้เทคนิคพิเศษเพื่อให้เนื้อแพะไม่มีกลิ่นและมีความสะอาด เกษตรกรบางรายที่นับถือศาสนาพุทธยังกังวลในเรื่องการชำแหละเนื้อแพะอยู่จึงไม่มั่นใจในการเลี้ยงแพะ ควรมีโรงฆ่าแพะที่ได้มาตรฐาน ผ่านขบวนการแปรรูปที่สะอาด นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้มีธุรกิจจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากแพะเพื่อให้ผู้บริโภคได้มีโอกาสซื้อผลิตภัณฑ์ในราคาที่เป็นธรรม

6. ในการส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงแพะให้ได้คุณภาพ จะต้องมีการฝึกอบรมให้เกษตรกรได้มีความรู้ความสามารถในการเลี้ยงแพะเพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากแพะจะต้องมีการดูแลที่ดี แพะที่ได้จึงจะมีคุณภาพและความปลอดภัย นอกจากนี้เกษตรกรจะต้องขยัน เอาใจใส่ ดูแลแพะอย่างใกล้ชิด รวมทั้งมีความอดทน สู้งาน ก็จะเลี้ยงแพะได้ประสบผลสำเร็จ

7. หากเกษตรกรสามารถปรับปรุงพันธุ์แพะให้มีคุณภาพ เพื่อให้เหมาะสมต่อสภาพแวดล้อม ก็จะสามารถทดแทนการนำเข้า เพื่อลดการสูญเสียเงินตราไหลออกจากการนำเข้าแพะพันธุ์จากต่างประเทศ การปรับปรุงพันธุ์แพะพื้นเมืองไทยที่มีลักษณะดีให้พัฒนาขึ้นประการสำคัญสภาพพื้นที่ในเขตภาคเหนือตอนบนมีศักยภาพเหมาะสมกับการเลี้ยงแพะ ไม่ว่าจะเป็นสภาพภูมิอากาศ สภาพพื้นที่แหล่งน้ำ หรืออาหารหยาบ รวมทั้งมีวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรต่าง ๆ ที่มาสนับสนุนในการเลี้ยง จะทำให้ผู้เลี้ยงลดต้นทุนค่าอาหารหยาบและอาหารข้นไปได้มาก สามารถใช้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วหรือหาได้ง่ายในท้องถิ่น ซึ่งมีราคาถูกนำมาเป็นวัสดุอุปกรณ์ในการเลี้ยง

8. ผู้ประกอบการทำฟาร์มเลี้ยงแพะควรส่งเสริมการตลาด (promotion) เพื่อเป็นการเพิ่มยอดขายนมแพะของตนด้วยการประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคทราบถึงประโยชน์ของนมแพะ เครื่องมือที่นำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การจัดการแสดงสินค้าในงานต่าง ๆ เพื่อให้ลูกค้าได้รู้จักสินค้า สร้างและส่งข่าวสารที่คลึงในสื่อที่เสนอข่าวสาร เพื่อดึงดูดความสนใจให้กับ

ผู้บริโภค หรือส่งเสริมการขายเพื่อกระตุ้นให้เกิดการซื้อ เช่น การจัดทำแผ่นพับวางในสถานที่ที่เป็นช่องทางการจัดจำหน่ายเพื่อแนะนำผลิตภัณฑ์ การแจกตัวอย่างผลิตภัณฑ์นมแพะ การส่งเสริมการค้าให้กับคนกลางด้วยการแถมสินค้า การลดราคา รวมถึงการสร้างตราสินค้าให้ผลิตภัณฑ์นมแพะของฟาร์มเกิดความน่าเชื่อถือและดึงดูดด้วยการทำบรรจุภัณฑ์ของนมแพะให้มีความสวยงาม จะทำให้เป็นที่สนใจแก่คนในสังคมได้มากขึ้น และเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายด้วยการเพิ่มผลิตภัณฑ์ของนมแพะให้มากขึ้น เช่น การแปรรูปนมแพะเพื่อทำเครื่องสำอาง หรือชีส (cheese) จากนมแพะ การฝากขายในห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เกต สถานเสริมความงามและสปา ร้านอาหารเพื่อสุขภาพ การขายผ่านอินเทอร์เน็ต โดยจัดทำเว็บไซต์ซึ่งให้รายละเอียดเกี่ยวกับความเป็นมาของฟาร์ม สถานที่ตั้ง ผลิตภัณฑ์ที่มีจำหน่าย โดยที่มีการซื้อขายผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกสำหรับผู้บริโภค

4.3 ข้อจำกัดของการศึกษา

1. ผลการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการทำฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่ส่วนใหญ่ได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในเขตภาคเหนือตอนบน และอ้างอิงการประมาณการสัมประสิทธิ์ของแพะจากเอกสารวิชาการต่าง ๆ ซึ่งการศึกษากำหนดให้เลี้ยงแพะพันธุ์ผสมเอง โกลนูเบียน ซึ่งใช้ค่าสัมประสิทธิ์ต่าง ๆ ของแพะพันธุ์ผสมเองโกลนูเบียน แต่โดยสภาพความเป็นจริงแล้วเกษตรกรที่ต้องการได้ผลผลิตนมเพิ่มขึ้นจะปรับปรุงพันธุ์แพะให้เป็นพันธุ์นมแท้ เช่น พันธุ์ซานเนน ซึ่งการคำนวณจะต้องใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของพันธุ์นี้ แต่จะทำให้การศึกษามีความยุ่งยากซับซ้อน โครงการนี้จึงกำหนดให้ใช้แพะพันธุ์ผสมเท่านั้น
2. ในการศึกษาการทำการศึกษาเฉพาะผลผลิตจากเนื้อแพะและนมแพะเพื่อการบริโภคเท่านั้น ทำให้ได้รับผลตอบแทนไม่มากเท่าที่ควร แต่จากคุณสมบัติของนมแพะดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1 นมแพะสามารถนำไปทำเครื่องสำอางได้เป็นอย่างดี ซึ่งปัจจุบันมีผู้ประกอบการได้แปรรูปนมแพะเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง เช่น สบู่ ครีมบำรุงผิวชนิดต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้กิจการเลี้ยงแพะได้รับผลตอบแทนที่ดีขึ้นและมีความแน่นอนขึ้น
3. การเลี้ยงแพะถือเป็นกิจการด้านการเกษตรที่ราคาค่อนข้างมีความอ่อนไหว และแพะยังเป็นสัตว์ที่ไม่มีความจำเป็นต่อมนุษย์มากนัก ทั้งนี้ เพราะมีสัตว์ประเภทอื่นที่สามารถทดแทนได้ก็มาก จากในอดีตที่ผ่านมาเกี่ยวข้องกับโรคแท้งในแพะ จนติดมาถึงคน ทำให้การบริโภคนมแพะในระยะนั้นหยุดชะงักไป ซึ่งหากเกิดข่าวหรือเหตุการณ์เช่นนั้นก็จะทำให้เกิดผลกระทบต่อโครงการเป็นอย่างมาก

4. โครงการกำหนดให้ต้นทุนที่ดินได้มาจากการเช่า หากผู้ประกอบการตัดสินใจลงทุนจัดซื้อที่ดินในการดำเนินการเองก็จะทำให้ต้นทุนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ระยะเวลาในการคืนทุนยาวนานขึ้น ดังนั้นผู้ประกอบการที่จะตัดสินใจเข้ามาดำเนินธุรกิจฟาร์มเลี้ยงแพะเชิงการค้าจำเป็นต้องมีเงินลงทุนแรกเริ่มสูงระดับหนึ่งจึงจะสามารถดำเนินการได้ และควรมีเงินสดหมุนเวียนตลอดโครงการเพราะการผลิตสินค้าประเภทสิ่งมีชีวิตนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสำรองเงินสดไว้ใช้จ่ายหมุนเวียน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียหายต่อแพะที่ผลิต อันจะนำมาซึ่งรายได้ที่ธุรกิจพึงจะได้รับ

4.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้ทำการศึกษาแต่เฉพาะการเลี้ยงแพะในฟาร์มขนาดใหญ่เท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในฟาร์มขนาดเล็กที่มีแพะตั้งแต่ 20-50 ตัวและฟาร์มขนาดกลางที่มีแพะตั้งแต่ 50 - 100 ตัว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
2. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงการดำเนินธุรกิจของฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่ในระยะเวลา 10 ปี คืออยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2549-2559 ข้อมูลด้านราคาต่าง ๆ อยู่ในช่วงของปี พ.ศ. 2549 ซึ่งโครงการกำหนดให้คงที่ตลอดอายุของโครงการ ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวธุรกิจฟาร์มเลี้ยงแพะขนาดใหญ่ในเขตภาคเหนือตอนบนยังมีการขยายตัวไม่มาก ราคาผลผลิตที่ได้รับมีราคาค่อนข้างดี ประกอบกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษายู่ในระดับไม่สูงมาก ทำให้ผลตอบแทนที่ได้รับอยู่ในเกณฑ์ดี ดังนั้นหากมีผู้สนใจจะทำการศึกษากครั้งต่อไป ควรมีการรวบรวมข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไปตามภาวะที่เป็นจริง เพื่อทราบความเป็นไปได้ของกิจการประเภทนี้